

Kartläggning av tillgången till kultur för barn och unga i Göteborg

Innehåll

Kartläggning av tillgången till kultur för barn och unga i Göteborg.....	1
Inledning.....	3
Syfte	3
Mål	3
Metod	3
Avgränsningar	3
Utgångspunkter	3
FN:s barnkonvention blir svensk lag.....	3
Nationella mål för kultur	3
Regionala mål för kultur.....	4
Göteborgs Stads kulturprogram.....	4
Jämlikt Göteborg	5
Förutsättningar.....	5
Inventering av perspektiv i relation till karta och plan.....	5
Kulturperspektiv	5
Konstperspektiv.....	6
Medborgarperspektiv.....	7
Nulägesanalys av barnkulturen i Göteborg	8
Styrkor	8
Svagheter.....	9
Utmaningar.....	10
Möjligheter	10
Kartläggning: kulturdata på karta (GIS).....	11
Kartläggning av kultur för, av och med barn och unga i Göteborgs stadsdelar	11
Resultat från kartläggningen av fysiska platser.....	11
Exempel på bilder från kartläggningen i QGIS:.....	13
Saknad information i kartan idag:	15
Reflektioner kring kartans potential	16
Reflektioner, slutsatser och förslag efter genomfört uppdrag	16

Inledning

Syfte

Åtgärden innebär att kartlägga befintliga resurser och tillgången till kultur avseende barn och unga i Göteborg, i syfte att nå en mer jämlik situation för barn och unga i hela staden. En kartläggning av befintligt kulturutbud för barn och unga syftar till att få ett underlag för framtida satsningar för jämlik tillgång till kultur och lika möjligheter att vara delaktig i kultur oavsett var i staden man som barn och ungdom bor.

Mål

Kartläggningen ska utgöra ett underlag för *Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokument*.

Metod

I uppdraget ingår att skapa en digital karta med hjälp av GIS och stadens verktyg Infovisaren och genomföra en geografisk kartläggning av platser för kultur *för, med och av* barn och unga.

Uppdraget har genomförts i samverkan med representanter från stadsdelsförvaltningar och andra berörda fackförvaltningar, bolag och Västra Götalandsregionen. Information om nätverk och platser för kultur *för, med och av* unga har inhämtats via intervjuer, workshops, stormöten och samtal i form av bikupor.

Som komplettering till den geografiska kartläggningen har förvaltningen gjort en nulägesanalys av barnkulturen i Göteborg utifrån styrkor, svagheter, utmaningar och möjligheter.

Avgränsningar

Kartan utgör en grund för fortsatt arbete med kulturdata på karta. Stora omorganisationer i staden och ojämna strukturer för samverkan och information gör att kartan i nuläget behöver uppdateras. Kartan är inte heltäckande, vilket gör det svårt att redogöra en rättvis analys.

Kartläggningen redovisar inte någon statistik i siffror.

Utgångspunkter

Styrande dokument på olika nivåer hävdar barns rättigheter som medborgare generellt men även specifikt att barn och unga är en prioriterad målgrupp inom kulturpolitiken.

FN:s barnkonvention blir svensk lag

FN:s konvention för barnets rättigheter (Barnkonventionen) är ett rättsligt bindande internationellt avtal, som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. I Sverige är avtalet ratificerat sedan 1990. Riksdagen beslutade i juni 2018 att göra barnkonventionen till svensk lag. Därmed läggs ett större ansvar på myndigheter, rättsväsende, kommuner och andra beslutsfattare att tillämpa rättigheterna i konventionen, så att de får ett större genomslag vid bedömningar, ärenden och beslut som rör barn. Lagen kommer träda i kraft 1 januari 2020.

Barnkonventionen lyfter bland annat fram barnets rätt att uttrycka sig, barnets tankefrihet och barnets rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Nationella mål för kultur

Målen för den nationella kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande

och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå de kulturpolitiska målen ska den nationella kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

På nationell nivå lyfts barn och unga fram som en målgrupp som ska uppmärksammas särskilt, eftersom särskilda strukturer och insatser krävs för att tillgodose barn och ungas rätt till konst och kultur på ett sätt som kan anses vara likvärdig med vuxnas tillgång och möjligheter.

Regionala mål för kultur

En mötesplats i världen - Kulturstrategi för Västra Götaland 2012 utgår från kulturpolitikens fem dimensioner: demokratisk öppenhet, konstnärlig kvalitet, social relevans, ekonomisk potential och regional profilering.

Kulturstrategin pekar också ut fem strategiska områden som vägledande och särskilt viktiga för regionens arbete: ett vidgat deltagande, utvecklade kapaciteter, gynnande av nyskapande, bättre nyttjande av tekniken samt ökad internationalisering. Inom området Vidgat deltagande pekas skolan bl.a. ut som viktig part för att nå målet.

Göteborgs Stads kulturprogram

Göteborgs Stads Kommunfullmäktige antog 2013 *Göteborgs Stads kulturprogram*. I det definieras tre områden för stadens kulturpolitiska arbete:

- *konstpolitik*, som ska hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde samt främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet
- *kulturpolitik*, som ska öka den sociala sammanhållningen; stimulera människors lust och motivation att ta del av konst och kultur; främja delaktighetskultur och stimulera till eget skapande; värna, vårda, tillgängliggöra och utveckla kulturarvet samt kraftfullt förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet
- *kulturplanering*, som ska skapa en attraktiv livsmiljö i staden; göra stadens karaktär och historia tydlig; skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling samt öka göteborgarens möjlighet till inflytande över den fysiska miljön.

Inom de tre områdena har det tagits fram handlingsplaner med konkreta åtgärder och förslag för de strategiska framtidsfrågorna. Åtgärderna inom den kulturpolitiska handlingsplanen är

- kartlägga tillgången till konst och kultur för barn och unga i Göteborg
- utarbeta en Barn- och ungakulturplan för Göteborgs Stad kopplad till Jämlikt Göteborg.

Barnperspektivet är ett av perspektiven som genomsyrar kulturprogrammet. Stadens kulturverksamheter ska utformas och utvecklas med hänsyn tagen till barns och ungas behov. Barns och ungas kreativitet ska uppmuntras och de ska ha rätt till kulturutövning och eget skapande oavsett uttrycksform. Barn och unga ska kunna påverka såväl

kulturutbudet som forandet av staden och ges möjlighet att till fullo delta i kulturell och konstnärlig verksamhet.

Ungdomars kultur uppträder ofta i icke-traditionella former som kan vara svåra att upptäcka och som snabbt förändrar sig. Det är av vikt att stadens kulturverksamheter har en beredskap att ta tillvara och uppmärksamma ungdomars kulturuttryck. Lika viktigt som att underlätta och stödja barns och ungas egen kreativitet och skaparlust är att ge dem möjlighet att komma i kontakt med och ta del av professionella konstupplevelser.

Jämlikt Göteborg

Göteborgs Stads Kommunfullmäktige antog 2018 *Göteborgs Stads program för en jämlik stad*. Målet, att Göteborg ska vara en jämlik stad, är indelat i fyra målområden:

- skapa god start i livet och goda uppväxtvillkor,
- skapa förutsättningar för arbete,
- skapa hållbara och jämlika livsmiljöer samt
- skapa förutsättningar för delaktighet, inflytande och tillit.

Kartläggningen av barnkultur i Göteborg relaterar till samtliga av dessa fyra målområden.

I programmet för en jämlik stad fastställs att ”i ett jämlikt samhälle fördelas såväl resurser som ekonomiskt och politiskt inflytande utifrån allas lika värde och rättigheter. I jämlika samhällen har alla likvärdig tillgång eller möjligheter till att förvärva resurser och förmågor för att tillvarata och påverka samhällsutvecklingen och sina liv.” Jämlikhet ska gälla även för de som inte själva har juridiskt, politiskt eller ekonomiskt inflytande, d v s barn och unga upp till 18 år. Programmet poängterar vikten av tidiga insatser och goda uppväxtvillkor för att långsiktigt skapa en ökad och hållbar jämlikhet.

Förutsättningar

Göteborgs Stad omorganiserar ansvarsområden som berör barn och unga och strukturerna har ändrats i hög grad under perioden som kartläggningen av barnkultur är genomförd. Förskolan och grundskolan har centraliserats i två nya facknämnder fr.o.m. 2018. Det innebär att stadsdelsnämndernas ansvar har påverkats. En översyn av stadsdelsnämnderna pågår. Ansvaret för stadsdelsbiblioteken överförs från stadsdelsnämnderna till kulturnämnden under 2019.

Eftersom det sker stora förändringar bör kartläggningen betraktas som en del av ett större underlag till förvaltningens förslag till *Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokument 2019 - 2023*.

Inventering av perspektiv i relation till karta och plan

Kulturperspektiv

I ett brett kulturbegrepp ingår lagar och rättigheter tillsammans med outtalade vanor och värderingar. Hit räknas traditioner, normer, språk och religioner – alla de kulturella och subkulturella sammanhang som vi på individuell nivå i olika hög grad identifierar oss med. En smalare innebörd av ordet *kultur* rymmer konstarterna, kulturarvet, estetiska uttryck och de platser som är särskilt avsedda för dessa. Även ur denna definition är gränserna flytande; det är svårt att dra skiljelinjer mellan professionellt och deltagardrivet liksom mellan fin- och populärkultur. Kultur finns i hemmet, i det offentliga rummet, på skärmen, i skolan och på arbetsplatserna. Kulturen är levande och föränderlig.

Kulturlivet säger mycket om det samhälle där kulturen verkar. Strukturer och ideal synliggörs av de uttryck som stötts, vems berättelser som berättas och vilka platser som prioriteras. Göteborgs Stad har genom antagandet av kulturprogrammet slagit fast att kulturen är en av de fyra hållbarhetsdimensionerna där socialt, ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt perspektiv utgör bärande delar.

Kartläggningen av barnkulturen i Göteborg tar fasta på såväl kultur *för* som *med* och *av* barn och unga.

Konstperspektiv

Göteborgs Stads konstpolitiska mål är att skapa goda och hållbara villkor för konsten, att främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet och att hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde. Konst är en viktig del i det demokratiska bygget, inte bara genom rätten att uttrycka sig konstnärligt, utan också genom rätten att bilda sig en egen uppfattning om olika verk, delta i samhällsdebatten och reflektera över sig själv och sin omvärld.

Barn och unga har samma rätt till konstnärliga upplevelser att spegla sig i och reflektera kring. Staden har ett särskilt ansvar att garantera att det finns tillgång till professionellt producerad konst och kultur av hög kvalitet för barn och unga via institutioner, offentliga verksamheter och i ett fritt kulturliv. Fungerande strukturer för kontakt och förmedling mellan kulturella utövare och de barn och unga som ska ta del av eller medverka i de kulturella aktiviteterna är avgörande för likvärdigheten i staden.

Hur konst framhålls avslöjar vilken förväntan som läggs i konstens syfte, vad konsten förväntas ha för funktion. Akademisk forskning definierar tre olika perspektiv: *fostrande*, *stödjande* respektive *subjektivistisk* konst. Ett fostrande perspektiv framhåller konst för att stärka sammanhållning, lära ut en kulturell kanon eller allmänbildning. Ett stödjande perspektiv tar konsten till hjälp för att illustrera eller förtydliga ett innehåll av annan karaktär. Det kallas ibland instrumentell konst. Sett ur båda dessa perspektiv blir avsändarens intention överordnad mottagarens personliga tolkning. Ett subjektivistiskt perspektiv, däremot, uppmuntrar till egna uttryck, tolkningar och ställningstaganden. Det subjektivistiska perspektivet lyfts ofta fram som konstens unika möjlighet, där konsten i sig inte låter sig definieras, utan ställer sig till förfogande som reflektionsyta för mottagarens reaktioner och tolkningar. Det är i denna möjlighet till tolkning, snarare än i innehåll i sig, som den sant demokratiska och emancipatoriska aspekten av konst ligger.

I en skolkontext har konst och kulturella aktiviteter ofta en fostrande eller stödjande funktion med på förhand givna svar, eftersom det är lättare att hitta argument för dessa inom de olika skolämnenas kunskapskrav. Sett till skolans värdegrund och övergripande mål går det dock att tolka in starka argument för det subjektivistiska perspektivet, med det kräver en aktiv hållning till konsten som tolkningsbar och upplevelsen som personlig.

Relationen mellan konst och lärande kan ställas upp i en matris med fyra fält: *lärande om / i / med / genom konst*.¹ Matrisen skiljer mellan konvergenta mål (på förhand givna svar) respektive divergenta mål (ej på förhand givna svar) samt mellan

¹ Pedagogikprofessor Lars Lindströms matris redovisas bl a i Västra Götalandregionens *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, bilaga IV "Fyra estetiska lärandeformer". Matrisen redovisas även i Tomas Saars forskningsrapport *Konstens metoder och skolans träningslogik* (Karlstads universitet 2005).

lärande där kunskaperna ligger inom respektive bortom det konstnärliga uttrycket (mediespecifikt respektive medieneutralt):

	Konvergent mål (på förhand givet)	Divergent mål (ej på förhand givet)
Mediespecifikt medel	Lärande OM konst/kultur	Lärande I konst/kultur
Medieneutralt medel	Lärande MED konst/kultur	Lärande GENOM konst/kultur

Matris av Lars Lindström

Lärande *genom* konst innefattar bl a att träna sina förmågor och generera insikter av inre och mellanmänskliga slag. Nyfikenhet och kritiskt tänkande såväl som empati, tålamod och samarbete kan tränas genom reflektion och skapande. Till lärande *genom* konst hör också självreflektion och självkännedom. Med rätt stöd kan konstnärligt skapande och kreativ analys möjliggöra insikter om vem en själv är i relation till andra, till samhället och till samtiden. Det demokratiska med konst och kultur ligger då inte endast i rätten att uttrycka sig konstnärligt, utan också i rätten att ha en personlig tolkning eller åsikt och möjlighet att uttrycka den.

Ur elevperspektiv såväl som ur konstperspektiv är det viktigt att skolan arbetar med lärande *genom* konst, inte endast lärande *om*, *med* och *i* konst.

Kultur *för*, *med* och *av* barn och unga kan alla, var för sig, delas in i de fyra fälten ovan.

Medborgarperspektiv

Barn och unga ska värderas som sociala och politiska varelser med egna önskemål och behov. Barn och unga i Göteborg har rätt till likvärdig tillgång till konst och kultur av hög kvalitet. De ska ges möjlighet till inflytande, delaktighet och eget skapande och ska bjudas in att vara med och forma stadens platser, miljöer och rum. Barn och unga ska vara självklara medskapare av de kulturmiljöer och det kulturarv som överförs från generation till generation.

Alla som tar del av konst och kultur har möjlighet att genom tankar, känslor och åsikter definiera sig själv i relation till sin historia, till andra människor och till samhället i stort. Att utöva kulturella aktiviteter ger möjlighet att pröva, ifrågasätta och stärka sina antaganden. Att ta del av andras verk ger chans att reflektera, jämföra och få syn på sina egna reaktioner. Kulturen är starkt kopplad till demokrati och mänskliga rättigheter, dels eftersom den kan representera, skapa sammanhållning och stärka grupper, dels för att den möjliggör individuell frihet, personlig upplevelse och upprättelse. Att möta konst och kultur är att möta sig själv – och att få syn på andra.

I begreppet *för*, *med* och *av* barn och unga görs en definitionsskillnad mellan barnperspektiv och barns perspektiv. På samma sätt barnkultur från barns kultur. Skillnaden ligger i vem som formulerar perspektivet respektive skapar kulturen. Barnperspektiv och barnkultur formuleras av vuxna med hänsyn till barn medan barns

perspektiv och barns kultur formuleras och skapas av barn själva. Ett sant barnperspektiv innehåller barns perspektiv, även om det tolkas av vuxna.

Ur förvaltningssynpunkt har Göteborgs Stad ett medvetet och uttalat barnperspektiv inom många områden, men när det gäller att inhämta barns perspektiv är arbetet generellt svagt. Det saknas ofta strukturer och arbetsmetoder för att barn och unga ska ges möjlighet att medverka i planering, beslut och utförande och där de finns är de olika stabila i olika delar av staden. Inom staden finns goda exempel där barn och ungas inflytande och deltagande har haft en självklar plats och där deltagarnas arbete har varit till nytta för staden, men dessa exempel har inte fått spridning eller fäste i tillräckligt hög grad.

Nulägesanalys av barnkulturen i Göteborg

Med utgångspunkt i kartläggningen, kunskap generellt inom barnkulturområdet och speciellt utifrån förda samtal inom uppdraget att kartlägga barnkulturen i Göteborg och ta fram förslag på *Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur*, har förvaltningen gjort en övergripande SWOT-analys för barnkulturen i Göteborg. Den utgör en nulägesanalys utifrån styrkor, svagheter, utmaningar och möjligheter.

Styrkor

- **Förskola och skola utgör mycket viktiga arenor** för barn och ungas tillgång till kultur i alla former. Det gäller såväl möten med den professionella konsten som det egna utövandet och utforskandet. Ambitionen att nå alla barn och unga, oavsett geografiska, socioekonomiska och andra skillnader, är baserad på en demokratisk grundhållning om allas lika rätt och värde. I jämförelse med att nå barn och unga på fritiden eller via familjen utgör förskola och skola relativt stabila kanaler för information och förmedling av konst och kulturaktiviteter.
- Flera institutioner i Göteborg erbjuder gratis **museilektioner** för stadens skolor. Dessa kan bokas digitalt av pedagogerna själva. Även den ordinarie utställningsverksamheten vänder sig i många fall till barn och unga.
- **Biblioteken** arbetar målmedvetet och aktivt i relation till barn och unga. Förutom konstnärliga upplevelser genom litteraturen är biblioteken viktiga som läsfrämjande instans, informationsplattform, demokratisk mötesplats samt arena för kultur via programläggning av kulturella aktiviteter.
- En stor del av den kommunala **kulturbudgeten går till institutioner och fria verksamheter** som i olika grad riktar sig till barn och unga.
- Kulturnämnden **subventionerar** barn och ungas scenkonstbesök hos stadens fria kulturaktörer genom ett utjämningsbidrag och det finns en inarbetad modell för kultursamordning i stadsdelarna.
- Göteborgs stad har **en lång tradition av barnkultur**. Nätverken KULF och KULIS är en mycket viktig kanal mellan professionell utövare inom olika konstarter och de barn och unga som tar del av konsten under pedagogisk tid i skola och förskola.
- **Barnteatern** i Göteborg står stark i relation till andra städer både nationellt och internationellt och andra kommuner och verksamheter har inspirerats av de strukturer och nätverk som byggts upp här.
- **Kulturskolan finns i stadens alla tio stadsdelar**, även om den organisatoriskt är sammanslagen till sju områden. Kulturförvaltningen erbjuder gratis uthyrning av

musikinstrument och kulturskolorna i Göteborg har förhållandevis låga medlemsavgifter för barn och unga.

- Den allra största delen av barn och ungas kulturella aktiviteter äger rum i deras **närområde**, där de bor eller går i skolan. Nästan alla stadsdelar har stadsdelsbibliotek och kulturskola.
- Några stadsdelar har **kulturhus**, varav tre ska verka för hela staden. Somliga stadsdelar har särskilda **ungdomssatsningar**. Under Kulturförvaltningen finns **Frilagret**.
- Inom och i samverkan med staden finns flera olika verksamheter, nätverk, arbetsgrupper och fokusområden som har **uttalade barnperspektiv**.
- *Jämligt Göteborg* har ett tydligt fokus på barn och unga och *Göteborgs Stads Kulturprogram* lyfter rätten till konst och kultur för alla invånare i staden. Sveriges nationella kulturpolitik har som mål att särskilt uppmärksamma barn och ungas tillgång till kultur.

Svagheter

- Kultur för barn och unga är **ett svårdefinierat begrepp**. Aktiviteter och kulturyrtringar *för, med* och *av* barn kan se mycket olika ut och värderas också olika. Gränsflyttningar mellan konstarterna, nya konstnärliga uttryck och barn och ungas egna initiativ har en tendens att värderas lägre än den etablerade och på förhand definierade kulturen.
- Det **är svårt att få en samlad bild** av de aktiviteter och satsningar som görs inom barnkulturen i Göteborg. Konst och kultur sker både på obligatorisk skoltid och på fritiden. Det sker även en hel del samverkan mellan skola och frivilliga verksamheter. Stadsdelarna, kulturförvaltningarnas olika sektorer och social resursförvaltning har alla riktade kulturella verksamheter för barn och unga, men statistiken är svår att följa. Mycket fint arbete görs inom olika verksamheter, men **samverkan är svag** och informationen tenderar att stanna inom det egna arbetsfältet.
- Oavsett verksamhet eller aktivitet är det mycket tydligt att Göteborg är en **ojämlik stad** när det gäller konst och kultur för barn och unga. Det finns kulturstarka områden och skolor och det finns barn och unga i staden som knappt tar del av stadens kulturliv alls. Det vore givande att samla statistik från museielektioner, scenkonstbesök, läsfrämjande aktiviteter, bibliotek, kulturskola mm för att se om det är samma skolor och områden som tar stor del av samtliga områden medan andra helt hamnar utanför. Sådan statistik har hittills inte kunnat sammanställas.
- Andelen deltagare i Kulturskolan är ojämnt fördelad över staden och varierar från 6,6 % i Västra Hisingen till 19,3 % i Örgryte-Härlanda. Den genomsnittliga andelen i hela staden är 11,5% (Siffrorna avser målgruppen 5–15 år under 2017).
- Det starka engagemang som finns hos många som arbetar med kultur för barn och unga tenderar att bli en svaghet, då **engagemanget ofta är individers sätt att kompensera för svaga eller bristande strukturer**. Eldsjälar driver barn- och ungekulturen framåt, men det gör samtidigt strukturen personbunden och mycket ojämlig. Avsaknad av mandat eller andra prioriteringar av beslutsfattarna gör att frågor som rör kultur för barn och unga lätt faller mellan stolarna, glöms bort eller prioriteras lågt. Avsaknad av mandat gör också att kunskap och erfarenheter

ofta stannar inom den egna verksamheten. Det är strukturellt svårt att mötas för kunskapsutbyte. Många verksamheter och insatser förblir osynliga.

- **Brist på samordning och brist på kommunikation och information** påtalas som svagheter inom flera verksamheter. Brist på information påtalas också av barn och unga själva och familjer som vill ta del av kultur i Göteborg.
- Den mest påtagliga svagheten är de stora **skillnaderna när det gäller förutsättningar för konst och kultur för barn och unga**, främst mellan olika stadsdelar men även mellan olika konstformer.

Utmaningar

- **Kulturens verkan är långsiktig och inte alltid tydligt mätbar**, vilket gör att den kan vara svår att koppla till konkreta hälsorelaterade eller socioekonomiska resultat. Kultur får gärna en framlyft betydelse i styrdokument och visionära tal, men sett till budget och faktiska handlingsramar prioriteras kulturen lågt, vilket gör att kulturpolitiken har svårt att hävda sig i relation till andra politiska områden. På nationell nivå tilldelas kulturen mindre än 1 % av BNP.
- På samma sätt lyfts ofta barn- och ungas rättigheter och behov fram som särskilt prioriterade. Generellt sett har **barn och unga dock låg status** i samhället och konst och kultur som vänder sig till unga har inte samma anseende som sådan som vänder sig till vuxna. Frågor som rör barn och unga tenderar att handla om att rusta dem inför framtiden snarare än om deras lust och välmående här och nu. Eftersom barn och unga är omyndiga har de ingen egen politisk röst utan är **hänvisade till den vuxna omvärldens** omsorger.
- Barnkulturen i Göteborg har ett starkt fokus och engagemang bland de närmast berörda, men hög arbetsbelastning och låg status gör att de personbaserade strukturerna riskerar att raseras med eldsjälur som bränns ut. Bristande mandat gör att kunskap och engagemang stannar inom de enskilda verksamheterna, då det är **svårt att hitta strukturer för stöd, utbyte och synergieffekter** på en mer strategisk eller övergripande nivå.
- Stora socioekonomiska skillnader och olika geografiska förutsättningar gör att barnkulturen i Göteborg har väldigt **ojämlika förutsättningar** över staden.
- **Pågående omorganisationer** i staden gör att etablerade strukturer och nätverk riskerar att gå förlorade.
- **Avsaknad av samordning och övergripande riktningar** gör att staden riskerar att missa möjligheten att agera progressivt i frågor som rör kultur för barn och unga.

Möjligheter

- Med centraliseringar av bl.a. Stadsdelsbiblioteken och hela för- och grundskolan ökar möjligheterna att arbeta övergripande strategiskt och jämlikt med barn- och ungekultur inom hela Göteborg. Med detta följer **ökade möjligheter att dela kompetenser och öka kunskap** inom barnkulturfältet.
- Kulturskolans strategiska arbete **utgör en förebild** för hur arbetet med barn- och ungekultur ur ett bredare perspektiv skulle kunna organiseras och förankras.
- Genom att inrätta en **strategisk och stadsövergripande instans** för barn- och ungekultur kan arbetet för en jämlik tillgång till konst och kultur för barn och unga

stärkas. Ett sådant övergripande strategiskt arbete skulle syfta till att stärka samverkan inom och mellan stadsdelarna och skulle gynna hela staden.

- Inom staden finns fina arbeten och lyckade exempel på såväl **metodutveckling** som arbete med barn och ungas deltagande och egna initiativ. En ökad medvetenhet om och ökad tillgång till dessa metoder skulle kunna stärka stadens arbete med delaktighet generellt och samtidigt stärka stadens arbete inom flera olika specifika områden.
- Göteborgs Stad har såväl institutioner som professionella fria aktörer som skapar barnkultur av god kvalitet. Med **stärkta kanaler för förmedling** av konst och kultur inom förskolan och skolan och med tydligare information om kulturaktiviteter på fritiden kommer tillgängligheten till kultur öka.
- Att **FN:s barnkonvention** blir svensk lag den 1 januari 2020 stärker anledningarna att se över hur staden arbetar med barn och ungas rätt till konst och kultur enligt konventionens artiklar.
- Stärkta relationer med civilsamhälle, näringsliv, region och stat i frågor som rör barn- och ungekultur kan ge positiva synergieffekter inom flera andra områden och **stärka stadens möjligheter till samarbeten**, stöd och delaktighet i det strategiska arbetet med att göra Göteborg till en attraktiv plats att bo och leva i.
- Genom att skapa en **tydlig barn- och ungekulturell identitet** kan staden flytta fram sina positioner som en positiv stad att växa upp och utvecklas i. Barnkulturstaden Göteborg skulle även kunna locka fler besökare från kranskommuner och region såväl som turister längre ifrån.

Kartläggning: kulturdata på karta (GIS)

Kartläggning av kultur för, av och med barn och unga i Göteborgs stadsdelar

Kulturförvaltningens lät under 2016 - 2017 göra en kartläggning av barn och ungas tillgång till konst och kulturaktiviteter i stadens olika stadsdelar. Förvaltningen har tagit hjälp av Stadsbyggnadskontoret för att få tillgång till relevant IT-verktyg. Det inhämtade materialet finns inlagt som nodpunkter i olika kartlager i ett digitalt geografiskt informationssystem (GIS) genom kartor i programmet QGIS. Kartorna redovisar platser där konst och kulturaktiviteter finns eller förmedlas.

Resultat från kartläggningen av fysiska platser

Kartläggningen har utgått från två huvudkategorier; Aktörer och Arenor.

Aktörer: Kultur

☐ Kulturskolor	<i>egna lokaler samt skolor där undervisning sker</i>
☐ Fritidsverksamhet	
☐ Fritidsklubbar	
☐ Fritidsgårdar-mötesplatser	
☐ Ungdomsverksamhet	
☐ Museum och utställning	
☐ Teatrar och scener	
☐ Kulturhus	
☐ Bibliotek	
☐ Biografer med skolbio	

- Bohningsbara replokaler ●
- Studieförbund ●
- Kulturföreningar ● *här saknas adresser på nästan alla*

Arenor : Omsorg och utbildning

Förskolor, skolor och fritidshem samt samlings- och festlokaler.

- Förskolor ●
- Familjedaghem ●
- Öppna förskolor ●
- Grundskolor ●
- Grundsärskolor ●
- Gymnasieskolor ●
- Gymnasiesärskolor ●
- Kommunala skolbibliotek ●
- Fritidshem ●
- Samlings-och festlokaler ●

Förutom att välja olika aktörer eller arenor på kartan och därmed se fördelningen över staden går det att klicka i andra parametrar, tex: **Kultur för/med/av barn och unga**. På så vis går det att söka med en mängd olika parametrar i programmet QGIS.

- Kultur **för** barn och unga
- Kultur **med** barn och unga
- Kultur **av** barn och unga

Gratis:

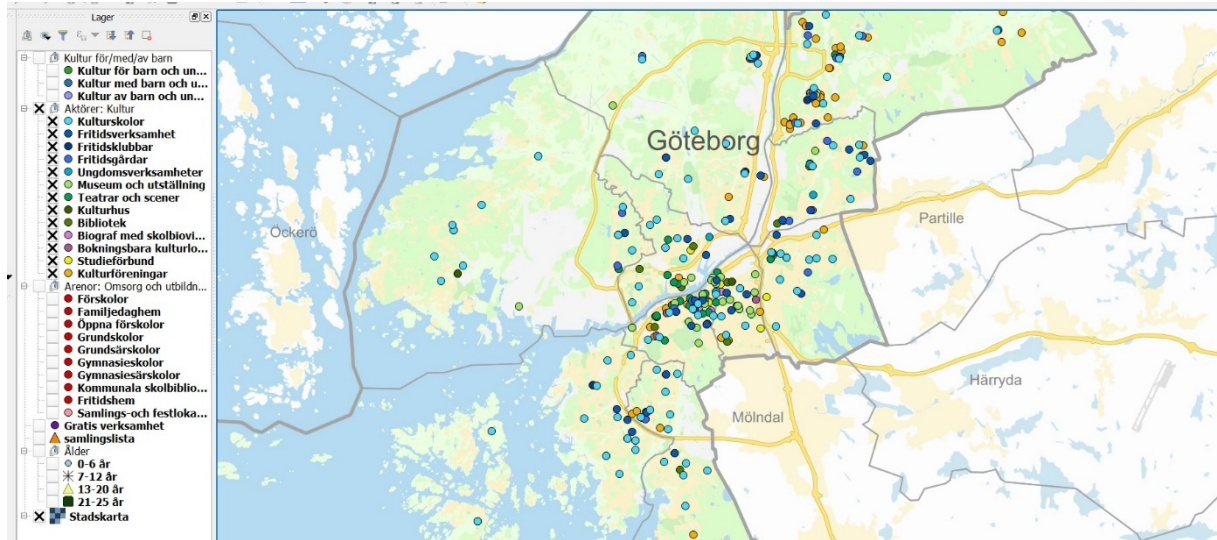
- Här finns gratis verksamhet

Ålder:

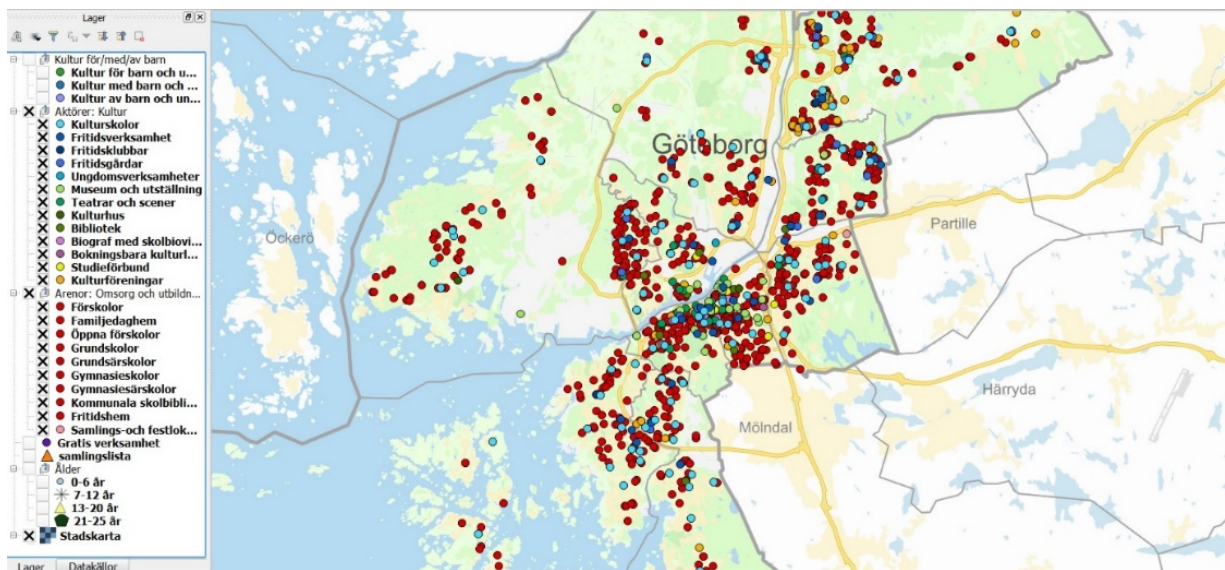
- 0-6 år
- 7-12
- 13-20
- 20-25

Exempel på bilder från kartläggningen i QGIS:

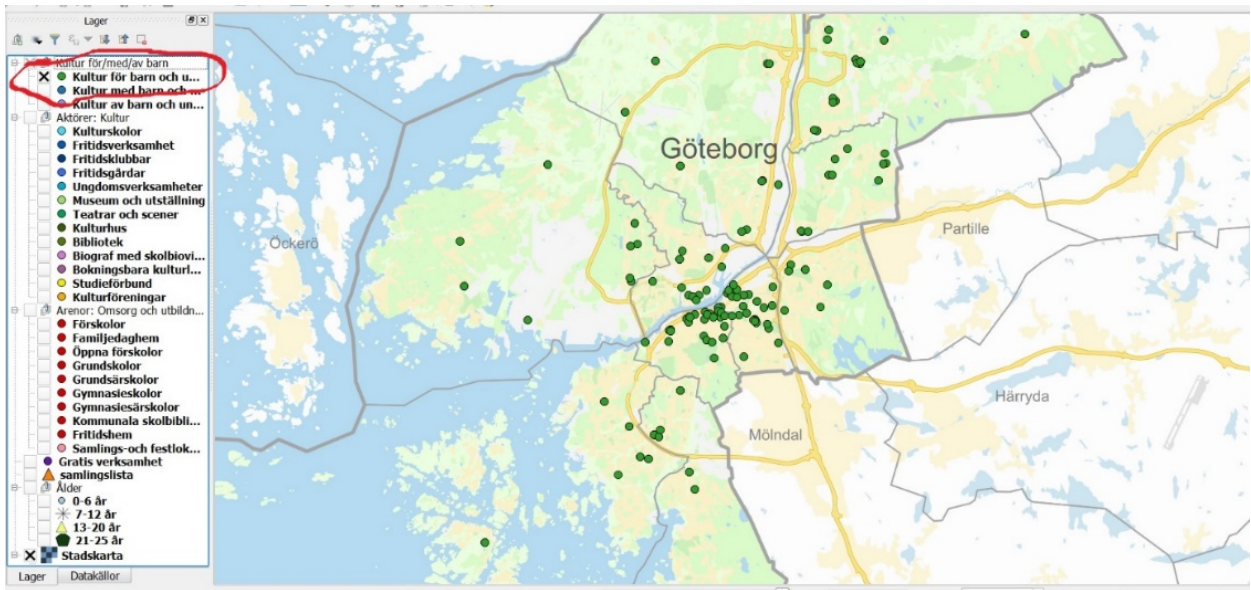
Här är kartbilden med samtliga aktörer ikryssade. De syns på kartan över Göteborg som punkter med olika färger beroende på betydelse.

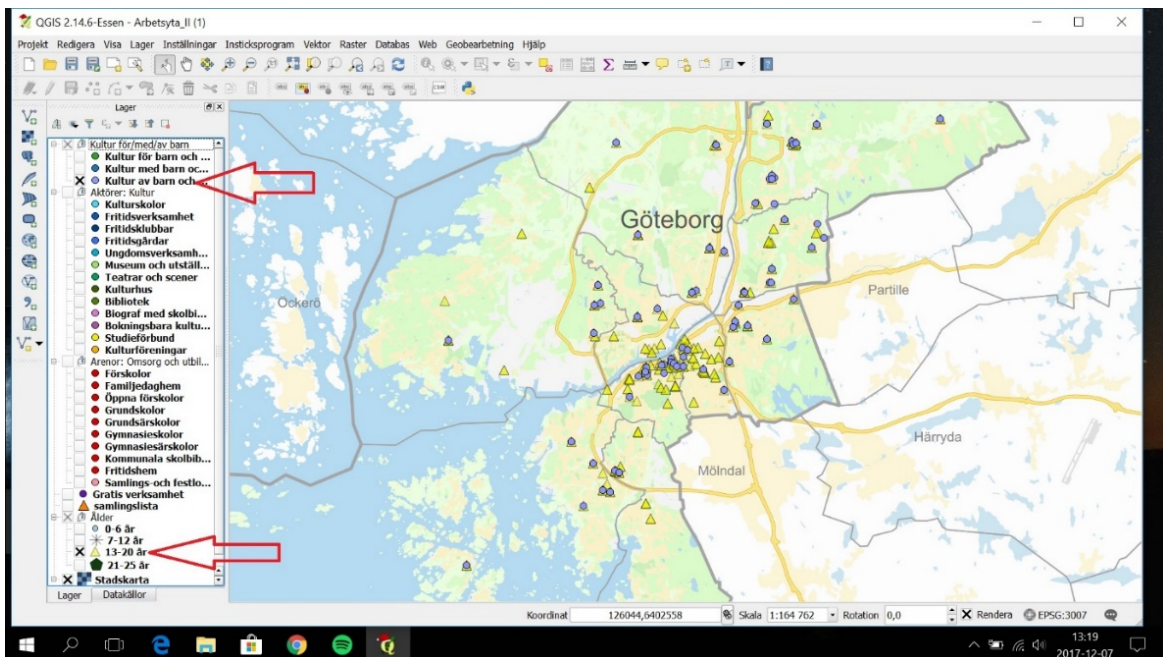
Här är både aktörer och samtliga arenor (inkl förskolor och skolor) ikryssade.

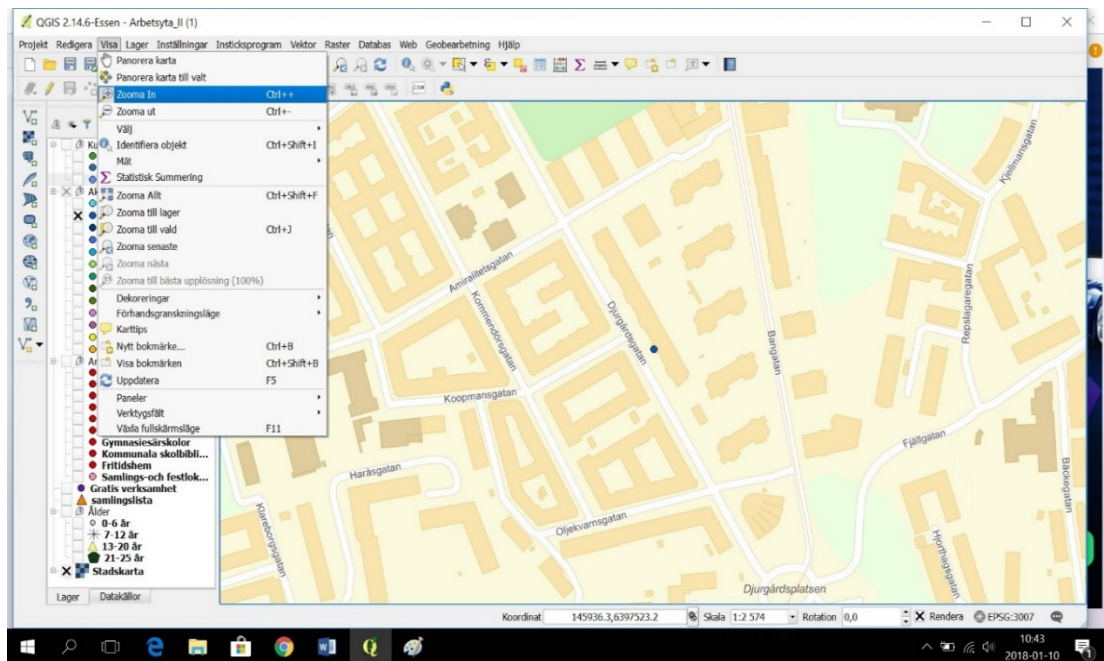
Här är alternativet Kultur *för* barn och unga valt. Samtliga åldrar visas.

Här är både alternativet Kultur *av* barn och unga och ålderskategorin 13-20 år ikrävsad.

Varje punkt går också att zooma in. Här är kategorin **Fritidsverksamhet** vald med inzoomning på en aktivitet på Djurgårdsgatan.

Det går att hitta en mängd information i olika kombinationer med hjälp av hur rutorna kryssas i.

Till varje punkt finns möjlighet att lägga in ytterligare information. Här kan statistik, programläggning, öppettider eller annan relevant data läggas in.

Saknad information i kartan idag:

- **Turnerande, uppsökande eller ambulerande verksamheter** som inte har en fast plats. Endast fysiska platser har kartlagts.
- **Satellitprojekt, kortare insatser.** Endast kontinuerlig verksamhet redovisas.
- **Kulturföreningar** finns med som kategori, men har i de allra flesta fall inte tagits med på kartan eftersom deras aktuella verksamhet inte är uppdaterad och kontrollerad och i många fall saknar adress.
- **Studieförbunden** är kartlagda enbart utifrån sina kontor. Samtliga platser där de har verksamhet är inte kartlagda.
- **Nätverk** mellan verksamheter, aktörer och institutioner
- **Informella mötesplatser** för barn och unga där de möts på eget initiativ utan inblandning av vuxna såsom tex. parker, gator, pizzerior

Parametrar som inte heller är inlagda, men som utgör en del av kartans potential:

- Skillnader mellan **stadsdelarnas olika kulturbudgetar.**
- Skillnader mellan olika verksamheters **ekonomiska resurser**, kulturhusens och bibliotekens **programbudget** mm.
- **Vilka förskolor och förskolor som tagit del av vilka aktiviteter.**
- **Vilka utövare eller verksamheter som tagit del av vilka ekonomiska stöd.**

Reflektioner kring kartans potential

Att sammanställa information i GIS har potential att utgöra ett viktigt stöd i arbetet för en attraktiv och jämlik kulturstad för barn och unga. Den befintliga kartläggningen utgör en början på ett sådant arbete.

Kartan redovisar idag endast de platser som har mer eller mindre kontinuerlig verksamhet. Det betyder att satellitprojekt, turnerande verksamhet och riktade insatser inte syns på kartan. Kartan visar inte heller i vilken grad olika skolor tar del av museilektioner, konserter, författarbesök, föreställningar mm, för att på så vis kunna jämföra olika områdets och skolors bokningar. Sådant statistik finns, men inte samlad eller visuellt redovisad i detta format.

En annan potential som kartan har är att visuellt redovisa fördelning av ekonomiska stöd till olika stadsdelar. Exempel är utjämningsbidrag för kulturutbud producerat av det fria kulturlivet, Skapande skola-pengar eller resurser för lovsatsningar. Även annan jämförande statistik som rör bibliotek, kulturskolan, kulturhusens aktiviteter m.m. skulle kunna tillgängliggöras med hjälp av samlad statistik i en digital karta.

Tillgång till och möjlighet för konst och kulturaktiviteter är föränderliga över tid och kartläggningen är en färskvara. För att få betydelse statistiskt och för att mäta tendenser och strömningar behövs återkommande jämförande kartläggningar.

Reflektioner, slutsatser och förslag efter genomfört uppdrag

Arbetet med att sammanställa information i den digitala kartan har visat hur olika strukturerna för samverkan och information är i olika delar av staden. Idag finns statistik och redovisningar på flera olika håll, vilket gör barn- och ungekulturfältet i sin helhet svåröverskådligt.

Men hjälp av rätt verktyg kan fakta och statistik sammanställas för kartläggningar och uppföljning. För detta krävs personella resurser, fungerande informationskanaler och kompetens att hantera digitala kartor.

Genom samordning mellan organisationer med befolkningsansvar och mellan dessa och stadens fackförvaltningar och bolag kan jämförelser och statistik sammanställas. Detta kan utgöra underlag för en mer heltäckande analys av tillgången till konst och kultur *för, med och av* barn och unga i Göteborg.

Genom kunskapsdelning i syfte att få bättre överblick inom området synliggörs möjligheter att bygga vidare på fungerande delar av barnkulturen i Göteborg och ökade chanser att stärka strukturer som idag är eftersatta.

Under arbetet med att kartlägga tillgången till konst och kultur *för, med och av* barn och unga har tre behovsområden identifierats:

- likvärdig infrastruktur för förmedling av kultur inom alla skolformer så att barn och unga i hela Göteborg får samma möjligheter att uppleva eller skapa konst eller kulturella aktiviteter,
- former för samverkan och processledning inom barnkulturfältet för ökat deltagande och medskapande i konstnärliga eller kulturella aktiviteter,
- utveckling av det strategiska arbetet.